

Valtuustoaloite luontoselvityksen tekemiseksi Ylöjärven kaupungin alueella

Kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 122

”Ylöjärven Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että Ylöjärven kaupunki laatii luontoselvityksen. Selvityksen avulla saadaan tietoa paikkakunnan luontotyypeistä ja lajeista sekä niiden esiintymisen tilasta.

Hankittua tietoa hyödynnetään alueiden käytön suunnitteluun ja luonnonvarojen kestäväen käytön tueksi. Luonnonarvot voidaan turvata vain, jos ne tunnetaan ja niihin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ennen hankkeiden ja suunnitelmien toteuttamista. Luontotietoa tarvittaisiin myös suojelualueverkoston kehittämistä, luontotyyppien ja lajien suojelua tai ekologista kompensatiota suunniteltaessa.

Huolellisesti laaditun luontoselvityksen avulla voidaan kehittää kunnan suunnitelmia tukemaan alueellisia luonnon erityispiirteitä, jolloin kaavoituksessa voidaan ennakoida suojelun tarpeet, virkistyskäyttö ja eri rakentamisen toiminnoille varattavat alueet.

Luontokadon estämiseksi on tarpeellista ohjata maankäyttö perustumaan kaupungin luontoarvoja säilyttävään malliin johon luontoselvitys antaa kehukset.

Vasemmiston valtuustoryhmä ym.”

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 15.01.2024 § 11

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen ympäristölautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös Hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta 21.02.2024 § 20
506/11.00.01/2023

Valmistelija Kaavoitus

Vakiintuneeseen käytäntöön kuuluu, että lähes poikkeuksetta laaditaan luontoselvitys kun kaavahanke käynnistetään. Maankäyttö ja rakennuslaki edellyttää vaikutusten arviointia eri näkökulmista. Maankäyttö ja rakennuslain kohdassa Vaikutusten selvittäminen kaavaa laatiessa (9§) todetaan mm. ”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.”

Käytännössä vaikutuksia mm. luonnonympäristöön on vaikea arvioida ellei mahdotontakin, jos ei ole laadittu nykytilannetta kartoittavia selvityksiä.

Laadittavan selvityksen tarkkuus vaihtelee. Osayleiskaavoihin laaditaan yleiskaavan tarkkuudella ja asemakaavoihin tarkempana. Yleiskaavoituksen sisältövaatimuksissa edellytetään (MRL 39§), että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. ympäristöhaittojen vähentäminen; rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Seikat on otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan osayleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

MRL:n sisältövaatimusten (54§) mukaan ”asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.”

Maankäyttö ja rakennusasetus määrittelee vaikutusten selvittämistä kaavaa laadittaessa (MRA 1§) sekä alueiden käytön seurantaa (MRA 2§) mm. luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan.

Selvittettäviä asioita ovat mm. kasvit, eläimet mm. liito-oravat, sammakot ja lepakot sekä linnusto. Joiltakin osin saattaa painotus olla erilainen, varsinkin, jos tiedetään alueen arvoja jo entuudestaan. Myös pienen mittakaavan selvityksiä on yksittäin tehty mm. lahokaviosammalkartoitusta. Selvitysten lopputuloksena saadaan tietoa mm. uhanalaisista lajeista, metsälakikohteista, suojeltavista alueista ja suosituksista kaavoitusta varten.

Ylöjärven pinta-ala on laaja, eikä liene tarkoituksenmukaista laatia selvitystä koko kunnan alueelle, koska erityistä maankäyttöpainetta ei ole koko alueelle. Kaupungin maanomistus painottuu keskustoihin ja yleisiin alueisiin sekä niiden läheisiin metsäalueisiin. Myös selvitykset vanhenevat ja selvitysten vaatimustaso kasvaa. Esimerkiksi vuoden 2010 selvitys ei enää ole kaikilta osin riittävä. Tällä hetkellä selvityksiä laaditaan kulloisenkin kaavanlaadinnan yhteydessä. Luontoselvitysten laatimisessa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Lähi vuosien tavoitteissa, kasvuohjelman mukaisesti, keskustan väkiluku tulee merkittävästi kasvamaan kehittyvän joukkoliikenneyhteyksien välittömässä läheisyydessä. Väestönkasvu tuo lisää käyttäjiä nykyisille virkistysalueille, kuten Teivaalanharjun alueelle sekä taajaman reunoille. Yhtenä ajatuksena voisi olla, että keskittää selvityksen laatiminen esimerkiksi näille keskeisille yhtenäisille virkistysalueille ja taajaman välittömään läheisyyteen, jotta voidaan turvata alueiden luontoarvoja, arvioida virkistysalueiden riittävyyttä sekä kestävyyttä. Samalla saadaan, aloitteen mukaisesti, luontotietoa suojelualueverkoston kehittämiseen, luontotyyppien ja lajien suojeluun sekä lisätietoa ekologisen kompensaaion suunnitteluun. Voidaan kehittää kunnan suunnitelmia tukemaan alueellisia luonnon erityispiirteitä, voidaan ennakoida suojelun tarpeet, virkistyskäyttö ja eri rakentamisen toiminnoille varattavat alueet.

Esityksenä on, että jatketaan vuorovaikutusta ja kartoitusta selvittävän alueen laajuudesta ja selvityksen painotuksista. Kootaan aikasemmin selvitetty luontotieto paikkatietomuotoon. Huomioidaan määräraha luontoselvitykselle vuoden 2025 talousarviovalmistelussa.

Esittelijä

Kaavoituspäällikkö

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää antaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle edellä olevan lausunnon vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Ruuska ehdotti, että lausunnosta poistetaan viimeinen lause "Huomioidaan määräraha luontoselvitykselle vuoden 2025 talousarviovalmistelussa."

Koska tehtyä ehdotusta ei kannatettu, puheenjohtaja totesi sen raukeavan kannattamattomana.

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
